

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

23 листопада 2020 року

м. Київ

№ 148

Про затвердження Змін до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Відповідно до статей 7, 15, 33, 56 Закону України “Про Національний банк України”, з метою вдосконалення організації касової роботи банками в Україні Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Зміни до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 25 вересня 2018 року № 103 (зі змінами), що додаються.

2. Департаменту грошового обігу (Віктор Зайвенко) після офіційного опублікування довести до відома банків України інформацію про прийняття цієї постанови.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Олексія Шабана.

4. Постанова набирає чинності з 01 грудня 2020 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 50

Зміни до Інструкції про ведення касових
операцій банками в Україні

1. У розділі I:

1) у пункті 2:

підпункт 5 викласти в такій редакції:

“5) установлює порядок видачі (приймання) банками (філіями, відділеннями), інкасаторськими компаніями банкнот у касетах, а також обміну банками (філіями, відділеннями) банкнот національної валюти, зафарбованих спеціальним розчином унаслідок несанкціонованого втручання в спеціальний пристрій для зберігання цінностей або банкнот, які мають характерне контурне забарвлення, що може бути наслідком спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей (далі – зафарбовані спеціальним розчином банкноти);”;

в абзаці дев'ятому:

після слів “а також” доповнити словами “вилучення з обігу та передавання для дослідження сумнівних банкнот (монет);”;

слова “пошкодженими спеціальним розчином” замінити словами “зафарбованими спеціальним розчином”;

2) у пункті 2¹:

слова “придатних до обігу” замінити словами “сортування придатних до обігу/зношених”;

пункт доповнити новим реченням такого змісту: “Національний банк за результатами перевірки якості сортування придатних до обігу/зношених банкнот складає акт, у якому відображає дані щодо якості сортування з докладним описом невідповідностей.”;

3) пункт 4 після підпункту 32 доповнити новим підпунктом 32¹ такого змісту:

“32¹) пункт надання фінансових послуг – робоче місце працівника, облаштоване технічним пристроєм із відповідним програмним забезпеченням, який дає змогу працівникові сформувавши електронний документ на переказ готівки та/або видачу готівки та провести касову операцію;”;

4) пункт 11 викласти в такій редакції:

“11. Банк (філія, відділення) зобов'язаний протягом операційного часу (у післяопераційний час):

1) без будь-яких обмежень за сумою та безкоштовно обмінювати фізичним та юридичним особам не придатні до обігу платіжні банкноти і монети національної валюти на придатні;

2) здійснювати обмін фізичним та юридичним особам банкнот і монет, що вилучаються Національним банком з обігу, на придатні до обігу платіжні банкноти і монети національної валюти безкоштовно та без будь-яких обмежень за сумою, та в терміни, встановлені відповідно до рішень Національного банку про вилучення з обігу готівки;

3) здійснювати обмін банкнот, прийнятих від правоохоронних органів, що оброблені спеціальними хімічними реактивами під час проведення слідчо-оперативних заходів;

4) здійснювати на вимогу фізичних та юридичних осіб обмін банкнот на монети, монет на банкноти, банкнот (монет) одних номіналів на банкноти (монети) інших номіналів.

Обмін готівки, зазначений у пункті 11 розділу I цієї Інструкції, банк (філія, відділення) здійснює безпосередньо під час приймання готівки без відображення в бухгалтерському обліку, якщо справжність та платіжність банкнот (монет) не викликає сумніву.”;

5) підпункт 10 пункту 13 викласти в такій редакції:

“10) здійснення належної перевірки клієнта, уключаючи ідентифікацію та верифікацію клієнта/представника клієнта у випадках та в порядку, визначених законодавством України з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Банк може використовувати е-паспорт/е-паспорт для виїзду за кордон клієнта/представника клієнта в порядку, визначеному нормативно-правовим актом Національного банку з питань здійснення банками фінансового моніторингу;”.

2. У розділі II:

1) у пункті 31 слова “(для здавання – з орієнтовним визначенням загальної суми та розподілом її за номіналами)” виключити;

2) розділ після пункту 40 доповнити новим пунктом 40¹ такого змісту:

“40¹. Національний банк в разі виявлення під час перерахування готівки недостач, надлишків або сумнівних чи неплатіжних банкнот (монет) складає акт про розбіжності (додаток 3) або звіт розбіжності (додаток 4), що формується автоматизованим способом із використанням обладнання для автоматизованого оброблення банкнот. Форма акта про розбіжності/звіту

розбіжностей (далі – акт про розбіжності) залежить від способу здійснення Національним банком оброблення готівки.”.

3. У пункті 46⁴ розділу II¹ слова “(для здавання – з орієнтовним визначенням загальної суми та розподілом її за номіналами)” виключити.

4. В абзаці другому пункту 56 розділу IV:

у першому та другому реченнях слова “придатних до обігу” замінити словами “сортування придатних до обігу/зношених”;

третє речення після слів “придатних до обігу” доповнити словом “/зношених”.

5. У другому реченні пункту 87 розділу V слова “(філія, відділення) зобов’язаний надати” замінити словами “зобов’язаний надати в розрізі філій/відділень”.

6. У розділі VI:

1) пункт 111 викласти в такій редакції:

“111. Банк (філія, відділення) здійснює належну перевірку клієнта, уключаючи ідентифікацію та верифікацію клієнта/представника клієнта, який проводить касову операцію без відкриття рахунку, відповідно до законодавства України з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.”;

2) абзац перший пункту 111¹ викласти в такій редакції:

“111¹. Банк (філія, відділення) на виконання вимог законодавства України з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення з урахуванням ризик-орієнтованого підходу має забезпечити проведення на постійній основі моніторингу ділових відносин та фінансових операцій клієнтів – суб’єктів господарювання, які здійснюють касові операції для подальшого здійснення готівкових розрахунків, з метою спростування або підтвердження підозр щодо здійснення клієнтом фінансових операцій, які містять ознаки фіктивної діяльності клієнта.”.

7. У підпункті 2 пункту 168 розділу VII слова “[у разі надходження від банку (філії, відділення) письмового запиту у двомісячний строк]” виключити.

8. У додатках до Інструкції:

1) Інструкцію після додатка 3 доповнити новим додатком 4 такого змісту:

“Додаток 4
до Інструкції про ведення касових
операцій банками в Україні
(пункт 40¹ розділу II)

ЗАТВЕРДЖУЮ

_____

(підпис)

_____

(ініціал та прізвище)

Звіт розбіжності

_____

(дата, час)

Валюта:
Номінал:
Машина:
Набір порогів:
Зміна:
Операція:

Режим вводу:
Режим обробки:
Сортування:
Режим укладки:
Назва зміни:
Одиниця звірки:

Код банку:
Назва банку:
Касир:
Дата пачки:
Коментар:

Штук: Номінал: Категорія: Видача: Сума:

Проміжна сума:
Ручна доробка:
Перераховано:
Очікується:
Недостача/надлишок:
Усього _____

Недостача/надлишок:

(сума цифрами та словами)

_____

за неплатіжними, сумнівними банкнотами (зазначити серію, рік випуску та номер кожної банкноти)

До першого примірника звіту розбіжності додаються: всі пакувальні матеріали пачки/корінців.

Оператор _____ (ініціал та прізвище)
(підпис)

Оператор _____ (ініціал та прізвище)
(підпис)

Оператор _____ (ініціал та прізвище)
(підпис)

Адміністратор _____ (ініціал та прізвище)”.
(підпис)

У зв’язку з цим додатки 4–27 уважати відповідно додатками 5–28.

У тексті Інструкції посилання на додатки 4–27 замінити посиланнями відповідно на додатки 5–28;

2) у підпункті 11 пункту 3 додатка 7 цифри та слово “50 штук” замінити цифрами та словом “10 штук”;

3) у додатку 21:

слова “[прізвище, ім’я, по батькові, місце проживання, паспортні дані (дата народження, серія та номер паспорта/номер документа, дата видачі та найменування органу, що його видав/уповноважений суб’єкт, що видав документ (код) у разі наявності паспорта фізичної особи або найменування і реквізити юридичної особи]” замінити словами “[прізвище, ім’я, по батькові, місце проживання, контактний телефон/контактна інформація фізичної особи або найменування і реквізити юридичної особи]”;

слова “і словами” виключити;

4) таблицю 2 додатка 24 викласти в такій редакції:

№ з/п	Висновки	Кількість банкнот (монет)	Сума (грн)	
			цифрами	словами
1	2	3	4	5
1	За результатами дослідження Центральним сховищем Національного банку України/Департаментом грошового обігу Національного банку України (назва відділу) визнано:			
2	платіжними, що підлягають обміну			
3	неплатіжними			
4	навмисно пошкодженими з метою вчинення кримінального правопорушення			
5	пошкодженими під час надзвичайного режиму			
6	підробленими			
7	такими, що підлягають передаванню для додаткового дослідження Національним банком України			
8	Усього			

9. У тексті Інструкції та додатках до неї слова “пошкоджені спеціальним розчином” у всіх відмінках замінити словами “зафарбовані спеціальним розчином” у відповідних відмінках.